

بـچـی بـلاک بـک، جـی پـی مـرگـان و گـگـد مـان لـ کـا تـی شـی بـا زـرگـانـی تـر مـپـدا 1.4 تـریلـن دـلـاریـان گـواستـو بـ چـین؟

وـرگـگـانی لـ ئینگلیزیـو: نـوزاد مـدحت (گـران عـبدو)

لـ ساـانی ۲۰۱۸ بـ ۲۰۲۰، جـنگی بازـرگانی تـر مـپ لـگـگـ چـین گـشتـ
تـر پـکی خـی. دانانی باج لـسـر سـدان ملیار دـلار کـای چینی.
سـردی میدیاکان هاواری راوـستانـو یان دـکرد بـووی پـکینگ دا.
هـردوو پارتـکـ بـ توندی وتاریان دـدا دـرباری گـگـاندنـو
کارکان بـ ناو ئـمریکا. هـموو دامـزراو سیاسییـکان یـکـگـرتوو
بوون لـ وتنی: "ئـمـ لـ کـتاییدا دـجـنگین دژی چین." لـ هـمان
ئـو ساـانـدا، بـاک بـک، جـی پـی مـرگان، گـگـد مـان ساکس، و باقی
وال ستریت بـ نهـنی ۱.۴ تریلیـن دـلاریان گـواستـو بـ بازاراـکانی
چین. نـک ۱۰۵ ملیار، ۱.۴ تریلیـن کـ ساـی ۲۰۲۰ لـ لووتکـی جـنگی
بازرگانیدا بوون.

ئـستا، لـوانـیـ پـت واپـت ئـمـ هـگـگـ یـک بوو یان کاتـکی خـاپ.
لـوانـیـ وال ستریت غافـگیر بووبـت بـ سیاسـتـکان، است یان هـگـگـ
ئـمـ پـشبینیکراوترین جووـ بوو لـ مـژووی دارایی نوـدا. چونکـ
شـوازـک هـیـ، شـوازـک کـ زیاتر لـ ۳۰۰ ساـ دووبارـ دـبـتـو.
نـخشـک ئـوـند جـی مـتمانـی، ئـوـند وـرد لـ ووی بیرکاریـو
کـ کاتـک دـیبینیت، تـواوی چیرـکی ئـوـی کـ لـ ئـستادا بـسـر
دـسـاتی ئابووری ئـمریکادا دـت، وکـ بلوری وون دـبـتـو.

ئـمـ لـ قـناغی سـیـمداین لـ چوار قـناغ. سیستـمی دارایی جیهانی
هـگـگـ مـکی و بـسـرـو بـرـنیـ. بـ شووـیـکی میکانیکی بـ چوار قـناغ
کار دـکات کـ هـموو دراوـکی یـدـگی لـ مـژووی تـمارکراودا وـران
کردوو.

قـناغی یـکـم، ئلیتی دارایی مـنـپـی چاپکردنی پارـ دـکات لـ
گـگـی بانکی ناوـندیـو.

قـناغی دووـم، ئـمـ مـنـپـلیـ بـکار دـهـنن بـ دانی قـرز بـ
دـوـت. هـموو شـک باش دـردـکـوـت. ئابووری گـشـ دـکات،

ئيمپراتور يېت گور د بېت. هـ موو كـس پـى وايـ كـئـمـجار لـ كـشـكـ گـشتوون كـ چـن چارـسـر دـكـرـت. قـ ناغـى سـيـم، سـيـسـتـمـكـ زـر درـئـر دـبـتـوـ. دراو دـكـات بـ لـدـستـدانى بـها. حكومت كـنتـ لـدـستـدات، درزـكان گـورـتر دـردـكـون.

قـ ناغـى چووارـم: ئـمـ بـشـكى گـرنگـ، هــ موو ئـو كـسانـى ئـم سـيـسـتـمـيـان دامـزراند پارـكـيان دـگـوازنـو بـ هــزـكى نوـى تازـ گـشـكـردو پـشـ ئـوـى ووخـانـكـ ئاشـكـرا بـت بـ هــ موو كـس. دانـيـشـتـووانى وـاتـيش لـگـ كاغـز بـنـرخـكاندا لـ ماـكـانى خـياندا دـمـنـنـو.

ئـمـمان لـ بـريتـانيا، ئـمانـيا و ئـمـريكا بـنيـو دواى ۱۹۷۱ و ئـستاش وا و دـدات.

كاتـكـ وال سـتـريت پارـ دـئـنـتـ چـن، لـ هـمان كاتدا واشتنن شانـى تووندبونـو لـگـ پـكين نمايش دـكـات.

كاتـكـ بـريتـانيا لـ جـنگـدا بوو لـگـ فـنـنـسا، پارـى تـواو ببوو. پياوـكـ بـ ناوى ويليام پاتـرسـن-William Patterson- چارـسـرـكى زيرـكانـ دـهـنـتـ پـش. دروستـكـردنى بانكى ئينگلـرا. كـكـوتـنـكـ وايـ بانكـكـ ۱.۲ ملين پاوـند قـرز دـداتـ حكومت بـ ئـزى ۸% سوو. بـمـ زيرـكى استـقـينـكـ ئـوـ نـيـ چـن كار دـكـات. حكومت قـرز دروست دـكـات. بانكـكـ ئـو قـرز دـگـت بـ پارـكـ لـ ئابووريدا دـسوـتـو و بـشـداربووانى دـوـمـند لـ بانكـكـ، قازانجـكانـيان كـدـكـنـو لـسـر هــ موو دابـينـكـردنى پارـى نـتـوـكـ. قـ ناغـى يـكـم تـواو بوو.

لـ ماوـى چوار ساـدا، قـرزى نـتـوـى بـريتـانيا لـ 1.2 ملين بـ 16 ملين چوـسـر. تا ساى ۱۸۱۵، دواى دارايـكـردنى جـنگـكانى ناپـلـين بـ گـگـى چاپـكـردنى پارـى بـردـوام پشتـگـيرـكـراو بـ قـرزى حكومت، قـرزـكـ دـگـات 885 ملين. قـرزـدـرـكان نـكـتـنـها قازانجـيان كرد، بـكـو خاـوـندارـتى لـحكومتـى بـريتـانـيش دـكـن.

قـ ناغـى دووـم دـست پـ دـكـات، بـريتـانيا دـستـبـجـ گـورـترين هـزى دـريـايى جـهان دروست دـكـات، نيـوى جـهان كـلـنى دـكـات. پاوـند دـبـتـ دراوى يـدـگـى جـهاني. بازـرگـانى نـودـوـتى بـ پاوـندى بـريتـانى كار دـكـات. حكومتـى بـيانـيـكان پاوـند وـكـ يـدـگـ دـگـرن. هــ موو شـتـكـ وـكـ ئـوـيـ انـوـستـت. بـريتـانيا لـ لووتـكـى جـهاندا يـ.

بـمـ ئـوـى زـر كـس نـيزانـن ئـوـيـ كـ لـ نيـوى ۱۸۰۰ كان،

درز کان دزدی و نه و. به ره مه نانی پیش سازی به ریتانی له لووتکای خیدا دست دکت به داب زین به رامبه ر به ئه مانیا و ئه مریکا. ته چووی پاراستنی ئیمپراته رییه تی جیهانی زه زیاتر بوو له وای به ریتانیا بتوانه بیار نه. قه رز کان زیاتر ده بن. له ردا شته کان سه رنج اکهش ده بن. هه مان دامه زراوه داراییه کان که سیستمی به ریتانیان دروست کردبوو دست دکن به گواستنه وای پار کانیا به ئه مریکا. سه رمایه به ریتانی ده ته به بواره جیاوزه کانی پیش سازی ئه مریکا و کوو: ره گای ئاسنین، په و چه ندین پیش سازی تر. ته تشیلده کان - Rothschilds - سه رمایه یه کی زه ده ده نه خزمه ت گه شه کردنی پیش سازی ئه مریکا و. کاته که به ریتانیا له ۱۹۳۱ به فهرمی واز له ستانداردی زه ده ده نه، کاته که پاوه ند ووخا وک دراوی یه ده گ، دروستکه ره کان په شتر هه مان سیستمیان له نیویورک دروست کردبوو و. پار که یان گواستبوو و په شه ووخانه که. قه ناغی چواره م به ته واوی جه ده که کرا.

نمونه ی دوو م

دوای جه نگی جیهانی یه که م په یمانی قهرسای ئه مانیا به ۱۳۲ ملیار مارکی زه قه رزاربارکرد به هه زی هاوپه یمانان. حکومه تی قایمار - Vhimar - ووبه ووی دوو به زارد ده ده ته و. باجه کان به رز بکاته و به پار ده ان یان پار چاپ بکاته. ئه وان چاپخانه هه ده ده به رن. بانکی ایخ، بانکی ناوه ندی ئه مانیا، دست دکت به دراویکردنی قهرزی حکومه ت، پار دهانی کرکاره مانگرتوو کان، داراییکردنی به رنامه که م په یه تییه کان، پاراستنی هاوپه یمانی سیاسی. کاته که فهره نسا و به لجیکا له کانه ووی دوو می ۱۹۲۳ ناوچه ی روهه ر - RUHR - ی پیش سازی داگیر ده کن به گرته خه وز و زه رکردن به پار دهان، و به سامی ئه مانیا، پار دهان بوو به کرکاره کانی ووهه ر به مانگرتن. پار دهانیان به پار ی چاپکراو. چاپکردنی پار به شه ویه کی سه یر زیاد ده ده ت.

ئیاری ۱۹۲۳، ۸.۶ ملیار مارک. حوزه یران، ۱۷ ملیار. ئاب، ۶۶۹ ملیار. تشرینی دوو م ۴۰۰ کوینتیلیه. تا تشرینی دوو می ۱۹۲۳، یه که ده لاری ئه مریکی ۴.۲ تریلیه مارکی ئه مانیه ده که ده ت. عه ربانه یه که پار ره ژنامه یه که ناکه ده ت. کرکاره کان به کاته ژمه ر پار و ده ده گرن چونکه مووچه که یان له که تایی شیفته که یان به نه ده ده ت. نه ده کان له ماوه ی کاته ژمه ره کانی کارکردندا سه رده که ون. چینی ناوه ده است ته واو ده سه ده ته و. پاشه که و ته کان له شه وکه ده ده بن به هه م.

وده لف ها قه نشتاين - Rudolph Havenstein - ، سه ره کی بانکی ایخ، به

نقشه‌ست دراوی بیانی به مارک دک‌کی به هر نرخ یک بووای به به گو‌دان به ه‌اوسان. حکومت‌ت‌ک د‌یوت ن‌م به پی‌ویست به پار‌دانی تاوانبارکردن‌کان. او‌ژکار به ریتانی و ف‌نسی‌کان د‌یانووت ن‌م به و‌رانکردن‌کی نقش‌ستی به دراو. ت‌مار‌کانی دواتر پشت‌استیان کرد‌و. ه‌اوسانی ز‌ر سوود به‌خش بوو. ق‌رز‌کانی ش‌ی ناو‌خی نه‌شت. چینی ناو‌استی سیاسی نه‌ویستراوی و‌ران کرد. کات‌ک ق‌یران‌ک به لووت‌کی خ‌ی گ‌یشت، کات‌ک ن‌مانیا مارکی کر‌ی. Rentenmark ل‌ تشرینی دوو‌می ۱۹۲۳ داه‌نا به اگر‌نی ن‌و داچ‌ان دراوید، چار‌س‌ر‌ک پی‌ویستی به ق‌رز‌کانی ن‌مریکی ه‌بوو.

پلانی داو‌س- Dawes- ل ۱۹۲۴ وال ستریتی ه‌نای ن‌مانیا به ک‌خست‌وی ه‌موو ش‌ت‌ک. پار‌ی ن‌مریکی ل‌ ک‌تایی ۱۹۲۰‌کاندا ژای ن‌مانیاو. بانک ن‌مریکی و ک‌مپانیاکان پی‌شوازی‌کی به‌و‌ن‌یان ل‌کرا. کات‌ک دوواتر ن‌و سیستم ل‌ س‌ر‌تای ۱۹۳۰‌کان و‌و‌خا، ک‌ م‌رج‌کانی دروست کرد به ه‌نان س‌رکاری نازی‌کان. ه‌مان دام‌زراو داراید ن‌مریکی‌کان پی‌شتر ئاماد بوون به ق‌ناغی داهاتوو. ه‌مان ش‌واز، س‌د‌ی جیاواز. بانکی ناو‌ندی ق‌رز د‌دات به حکومت. سیستم به ه‌اوسان گ‌ش د‌کات، به‌های دراو ها‌د‌کات، س‌رمای‌ی بیانی ل‌ ق‌یراندا ک‌ک د‌خات‌و، پاشان د‌رچوون پی‌ش کار‌ساتی سیاسی.

نمون‌ی س‌ی‌م، ن‌و‌وی سیستم می ن‌م‌وی دروست کرد. ل‌ ک‌نفرانسی بر‌تن وودز، نیو هامپشایر. نو‌ن‌رانی ۴۴ نه‌ت‌و سیستم‌کی نو‌ی پار‌یی دروست د‌ک‌ن. د‌لاری ن‌مریکی به ز‌ پی‌و‌ر د‌ک‌رت به ۳۵ د‌لار به ن‌نس‌ک. ه‌موو دراوی تر به د‌لار پی‌و‌ر د‌ک‌رت. بانک ناو‌ندی بیانی‌کان د‌توانن د‌لار‌کانیان بگ‌ن‌و به ز‌ی است‌قین به و‌و‌ژ ج‌گیر. د‌لار د‌ب‌ت‌ دراوی به‌د‌گی جیهانی پشتگیرکراو به گ‌و‌ر‌ترین به‌د‌گی ز‌ ل‌ م‌ژوودا ل‌ ف‌رت ن‌کس- Fort Knox- به دوو د‌ی، کار د‌کات.

ن‌ورویا و ژاپ‌ن دووبار دروست د‌ب‌و. د‌لار ل‌ جیهاندا د‌سو‌ن‌و. س‌ر‌کردای‌تی ئابووری ن‌مریکی ت‌واو. به‌ام دوواتر ن‌مریکا د‌ست د‌کات به به‌کاره‌نانی توانای چاپکردنی دراوی به‌د‌گ به داراییکردنی ج‌نگی ق‌تنام. به‌رنام‌کانی ک‌م‌گ‌ی گ‌و‌ر، دروستکردنی س‌ربازی ل‌ ج‌نگی سارد، ه‌مووی به به‌رزکردن‌وی باج‌کان. بانکی فیدرای د‌ب‌ینکردنی پار گ‌ش د‌کات. ژ‌ی سوو نزم د‌م‌ن‌ت‌و. ئابووری به‌رد‌وام گ‌ش د‌کات. د‌لار د‌ب‌ت‌

بانک ناوې نډیدې بیانیه کې نن وې، چې امریکا توانا بازارګانې کې
ګډوډ تر و ګډوډ تر دې کات.

تا ۱۹۷۱، زېر زیاتر د دلار له سوډ دایه له وې چې امریکا زېږې هېڅ به
پشتگیریګردنېان. فېډرېل رېزرو د بېنچې چې وې د دات. له سېرډې می سېرډې
شارل دې ګېل - Charles de Gaul -، د سټ دې ګېل به داواګردنې زېږې به
دې لارې ګانېان. له ۱۹۷۱، سېرډې ګېل چې پېمپیدو - George
Pompidou - کېشتې چې نګیې دې نېرېت به نیویېر کې کېرډنې وې زېږې
فېډرېل رېزرو. سویسرا له ۹۱ یې ټاب سیستم کې چې دې هېڅېت. له ۱۱ یې ټاب،
بېریتانیا داوای ۳ ملیار دې دلار زېږې دې کات کې له فېرټ نېرېت
بېګوازرېتې وې به نیویېر کې. پېډې ډېلېکېر - Paul Vulkar -، چې وې کاتې
چې ګرې وې زېږې ګېل نېرېت، دواتر وې کاتې بېریتانیا، چې وې
وې ټاب کې سیستم کې له ګېل چې امریکا دامېراند و چې نګې ګرد به
پاراستنې دراوې کې خې، د سټې ګرد به بېرډنې زېږې به دې لارې ګان،
هېموو کې زانیتې کې تايې هاتو وې. تا ۱۵ یې ټاب، تېنې ۱۰،۰۰۰ تېن
مې ترېک زېږې له یې دې ګېل کې چې امریکا دا مایې وې.

۱۵ یې ټاب ۱۹۷۱، شېوې یې کشېمې، نېکسېن دې سېر تېلېفزیېن و
دې ګېل یې نېرېت چې امریکا به شېوې یې کې کاتې ګېل یې وې دې دلار به زېږې
دې ګېل ګرېت. پېنچېرې زېږې دادې خېرېت. چې وې کارې کاتېې تا چې مېډېش
بېرډې وامې. سیستمې بېرېتېن وودز - Brettonwood - وېوخوا. تا ټازارې
۱۹۷۳ چې هان ګواستېې وې به بازارې نرخی ټاب وې ګېل او واتې
بې هاکې به پې دابینکړدن و داواکارې بازارې ټاب وې ګېل دراوې بیانې
دیارې دې کړېت، دې دلار دې بېرېتې دراوې تېو او کاغېزې، هېزې پېشتې هېچ
نېې ګېل له بېرېتېنې حکومت و هېزې سېرېزې چې امریکی له بازارې ګانې
نې وې چې هانې.

له وې ټېو وې، دې دلار زیاتر له ۹۸٪ نرخی له دې سټ دا بېرامېر زېږې. له
۱۹۷۱، زېږې ۳۵ دې دلار بوو به چې نېرېت کې. چې مېډې، زیاتر له ۳،۰۰۰ دې دلارې.
هېمان شېواز، درې ټېدان به سیستمې، له دې سټدانې دېسېلېنې پارېې،
بېنرخکړدنې بې هانې دراو.

چې سټا بېراوردې بې بېم دې خې چې سټا وې دې دات. ۶۱ تېممووزې
۲۰۱۸، ترېمې یې کېم باجې ګان دادې نېرېت له سېر کاډې چینی. ۳۴ ملیار
دې دلار. چې نګې بازارګانې به فېرېمې دې سټ پې دې کات. چې امریکا له
کې تايېدا وېوې وېوې چين دې بېرېتې وې، هانوسې نګې بازارګانې دې کاتې وې،
بېرې هېمېنېان دې ګېل نېرېتې وې. هېرډو وې پارت پېشتېوانې دې کېن.
دامېراند وې کې یې ګېرټو وې. بېمېم ۶۱ تېممووزې ۲۰۱۸ به هېکارې کې تر
ګرېنګ. تېنې هان یې مانګ داوای ای حوزېرانی ۲۰۱۸، چې وې ټېو کې

کامپانیای MSCI که کنترل می‌شود و رهبری و رهبرانی جیهانی
دکات، به فیزیکی دسکر دوو به خستند و و کامپانیای AShares
چینی له و رهبری کانی بازار له تاز به گیشته و کانیدا. بیر له و
بکر و که ئم مانای چیه، کاتک MSCI بازار له و رهبری کانیدا
دخات له و و رهبر رهبر دام زرا و یانی که به دوا د اچوون به
له و به و ران له دکن، د بهت پار به نه نا و له و بازار له و و.
سند و و کانی خان نشینی، سرمایه سیاد کانی د و و ت، سرمایه به
به خشکرا و کانی زانک کان، کامپانیای کانی بیم، تریلیه نه ها د لار
ته نه به و ر و و و دا د و و و. کشی چین به به و و ری بازار له نو کانی
MSCI له نزیکه ی سفر و و گیشته ۴۳٪ تا تشرینی به که می ۲۰۲۰. له
ه مان ما و ی ۲۰۱۸ به ۲۰۲۰، و به ره رهبری خ ز نه ی ئه مریکی له چین
گیشته ۱.۴ تریلیه ن.

بہاؤ شاہ کی کارکنانی چینی گمشدہ پیدا لہم ماویہ دا۔ جہی پی مہرگان
پہلے سہ نندی و ہرگرت بہ خاونداریتی کاری زہرتر لہ چین۔ گہدماں ساکس
بہشی خہی لہ ہاوبہشی چینی زیاد کرد۔ ئہ مانہ لہ ٹاکامی کاری
ہہہہوہ نین۔ ئہ مانہ ہمان دامہ زراوی دامہ زراویہین کہ لہ
بہریتانیا، لہ ئہہمانیا، لہ ئہمریکای دواہ جہنگ کارایان کرد و
ئہستا قہ ناغی ع جہہجہ دہکن۔

با بکسکان پیشکین. قرضی نۆتۆوی ئمریکا ۳۶ تریلیۆن، ئۆزى قىزى بىلانسى بانكى فیدراىلى ۱ تریلیۆن بولۇپ ۲۰۰۸. لى كۆپىدىن قىزىقۇچى بىلەن ۹ تریلیۆن. ھىشتا زىاتىر لى ۷ تریلیۆن ئۆمەت. ھىمان مىكانىزم وىك ھىمىش. بانكى ناوۆندى قىزى ھۆكۆمەت دراو دىكەت. ھۆكۆمەت زىاتىر خىج دىكەت لىوۆى باجىكان دىتوانن دابىنى بىكەن. دابىنكردنى دراو زىاتىر گۆش دىكەت لىتوانى بىرھىمەندىرى ئابوورى، دامىزراو دارايىدىكان كۆ ئۆم پىرسىيى بىلەن دىكەن دىكەن بى گواستىلىوۆى سىرمايى بى ناوۆندى ھىزى داھاتو.

قۇناغى يېكەم، يېدەڭگى فېدراي ل ساى ۱۹۱۳ دامزرا، قۇرخكارى
للسار دروستكردنى پار.

قناغی دوو، دایها سا دراویکردنی قرز، دارا ییکردنی جنگکان و برنام جیها نکان. قناغی سیدم، هئوسانی سیستمی مالی بـ
 ۹۸٪ لکای برهمی ناوخی و شوانی بهای دراو.

قەلغى چوارم، دامزراۋ دارايىدكان سەرمایە دگوازنىۋ ب چىن
لە كاتەكدا واشىنگتون شانە دىكات.
ئەمە ئىستەلەم قەلغەداين.

ئەم شەۋازە گوۋە بى ھەبزاردەنە سياسىيەكانت نادات. گوۋە بىۋە نادات
كە باۋەت بى ئەمريكيەتە نا ئاسايى ھەيە يان نا. گوۋە لى
تەكنەلەريا زگارکردنەمان يان تەپرى پارەيى نوۋە يان ھە
چوارچەۋەكى زىرەكانەى تر نادات كە بى ۋونكردەنەۋەى ئەم جارە
جياۋازە دروست كراۋە.

ئەم جارە جياۋاز نىيە، ميكانيزمەكە ماتما تيكيە. كاتەك سىستەمەكى
دارايى لىسەر دروستكردەنى قەرز دامەزراۋە، كاتەك ئەۋ دامەزراۋەيە
پارە دروست دەكات جياۋازە، بىئام پەيۋەستە بى باج كەكردەنەۋە.
كاتەك سىستەمەكە گەشە دەكات لى دەرۋەى تواناي بەرھەمەندەر، دراۋ
بەنرخ دەبەت. كاتەك دراۋەكەى بەنرخ دەبەت دراۋى يەدەگى جىھانىيە،
دروستكەرەكانى ئەۋ سىستەمە سەرمایەكەيان دەگوازنەۋە پەش
تەۋاۋبۋونى ۋوۋخانەكە.

ئەۋەى كەسەكان لىدەستى دەدەن ئەۋەى كە جەنگى بازگانى شانە بوۋ
بى شەكتەنەنان دروست كرابوۋ، يان وردتر بەيەن بى ئەۋە دروست
كرابوۋ كە ۋەك ئەۋە دەرەكەۋەت ئەمريكا بەرگە دەرگەت لى كاتەكدا
يەكگرتەنى دارايى ئەستەقىنە خەراتر دەبەت. ناتوانيت بى باجەكان
جەنگ لىگە چىن بەكەيت لى كاتەكدا گەۋرەترين دامەزراۋە
دارايىەكانت پارە دەگوازنەۋە بى بازائەكانى چىن. ناتوانيت
بەرھەمەندان بەگەنەيتەۋە ماۋەۋە لى كاتەكدا دابىنكەرەكانى
ئىندەكس كە دابەشكردەنى سەرمایەى دامەزراۋە كەنتەۋە دەكەن كەشى
چىن لى جاننا جىھانىيەكان زىاد دەكەن.

ناتوانيت ھەژمۋونى دەلار بپارەزيت لى كاتەكدا كورتهەنانى تريليەن
دەلار بەيەۋەدەبەيت كە لىلايەن چاپكردەنى پارەى بانكى ناۋەنديەۋە
دارايى دەرەت. دژايەتەيەكە ۋوداۋەك نىيە. ميكانيزمەكەيە.
دانىشتۋانى بەريتانيا لى سايى ۱۸۸۰ تەنەگەيشتەن كە پايتەختەكەيان
خەريكى بنىاتنانى ئەمريكا يە. دانىشتۋانى ئەمانيا لى سايى ۱۹۲۹
لەۋە تەنەگەيشتەن كە بانكە ئەمريكيەكان خولى ھەۋاۋسانى زەريان
ئاسان كرددوۋە. ئەستە دانىشتۋانى ئەمريكا لىۋە تەناگەن كە ۋە
ستريت ژەرخانى دارايى چىن بنىات دەنەت لى كاتەكدا واشنتەن
بەرخەدان ئەنجام دەدات. بىئام شەۋازەكە پەويستى بى تەگەيشتەنى تە
نىيە. تەنەا جەبەجە دەكات.

كەۋاتە چى لىم زانىارانە دەكەيت؟ تەدەگەيت كە ماشەنەكە لى جوۋەى
خەيدايە. تەدەگەيت ئەۋ كاتەى ئەمە ئاشكرا دەبەت بى ەاي گشتى،
ھەموۋ پەسەكە جەگىربوۋە. تەدەگەيت كە سىستەمە ئەستە، دەلار ۋەك
دراۋى يەدەگە، سەركردايەتى دارايى ئەمريكى، كەكەۋەتنى دواى برەتەن

[illegible]

ئۇلار پەشېنى نىيە، ناسىندەۋى شەۋاز. ھەمان مىكانىزم كە
سەرمایە بىرەتەن گۋاستەۋە بىر ئەمرىكا لى سەدەۋى ۱۹، ھەمان
مىكانىزم سەرمایە ئەمرىكى گۋاستەۋە بىر ئەمانىيە قايمار پەش
ۋەۋە، ھەمان مىكانىزم سەرمایە لى ئەمرىكا گۋاستەۋە كەتەك
بىرەتەن ۋەۋە شەكستى ھەنا ئەستە سەرمایە دەگۋازەتەۋە بىر چىن.
لە ئەستەدا سىياسەتمەداران مەشتوم لەسەر باجەكان دەكەن، لە كەتەكدا
ناۋەندەكانى گەۋەان مەشتوم لەسەر سترەتېزىيەكانى كەتەيھەنەنى
پەيۋەندەكان دەكەن، لە كەتەكدا مەيدى سەرقەۋى ئەگەرى جەنگى
بازرگانىيە، ۋە سترىت پەشتەر بەيەرى داۋە ۱.۴ تىرلىيەن دەلار
بەگۋازەتەۋە، شەۋازەكە ھەرگىز شەكستى نەھەناۋە لە تەۋەۋەكەردى خەۋى،
سە چارەكە جەبەكەكەردەكە تەۋەۋە كەردەۋە.

ئۇڭگەر دىتتە ۋىت تېڭىت لى داھاتوودا چى ۋو دىدات، ئۇڭگەر دىتتە ۋىت بزانى چىن قى ناغى كىتايى ئىم شىۋازى تىۋاۋ دىبىت، ئۇڭگەر دىتتە ۋىت بىنىت چىن گواستىۋىك لى سىركىدايىتى دارايى ئىمىرىكى بى چىنى كىتايى دىت، پىۋىستى تېڭىت چىن ماشىنىكى دىروست كىراۋى. پىۋىستى ژىرخانى دامىزراۋى بىنىت كى ئىم گواستىۋىكى ئاسان دىكات. پىۋىستى ناسىنىۋى بىكىت كى ھىموۋ بىڭگى مىژوۋىكىكان ئامازى بى ھىمان ئىنجام دىكىن. دانىشتىۋان دراۋىكى دىگىر كاتىك نىزىك دىبىتۋى لى سىفر. لى كاتىكدا دىروستكىرىكانى سىستىمىكى پىشتىر سامانىكى پان گواستىۋىتۋى بى ناۋىندى ھىزى داھاتوۋ. ئۇۋى

شواړئ، نو میکا نيزمکي، نو نو نو نو کي ئستا وو ددات
ل کا تکدا هو موو کس سيري شانې سياسي دکات و گواستنوي
سيست ما تيکی سامان ل پشته وو لدست ددات.

سڀ رچا و:

<https://www.youtube.com/watch?v=cDg7oTNbGfg>